

מסורת הש"ס

א) רש"י מ"ז, ב) כלס מי"ט ופסיד מ"ז, ג) ג"ז טס מ"ד, ד) גנ"י הגשמה שפחה, ה) נטירות לת. ומוספאס כלס (א) וטוריון קד"י, ב) צ"ח כה"י, ג) נפי' כלס מי"ז מ"א, ד) נפי' פירשי' עירובין קד"י ד"ה דאין לו טהרה, ה) ע"י רשי' טוסה כ. ד"ה והתנן כל המעמל,

תורה אור השלם

1 ואיש אשר יגע במשכבו ויבס בגדיו ודחץ בפרס וקמא עד הקרב: וקרא טו ה בל המושבב אשר תשיבב ע"יו בלי זמי וזכה במשכבו בקתה וקתה לה וכל הבלי אשר תשב ע"יו טמא וקתה בטמאת בקתה: וקרא טו כו

הגהות הב"ח

ה) גנ"י ד"ה ע"י שורים שמה מילטול דתנן כל"י ויתבת אין נמקן: (ב) שם מאי קף ספינה אלא:

גליון הש"ס

גנ"י ומדרס בלי חרס מנלן דטהור. ע"י רש"י עירובין דף קד ע"פ ד"ה לא ונכסרות דף נח ע"י רש"י ד"ה אין מדרס ו"ע:

מוסף רש"י

כלי חרס דלית ליה טהרה במקוה. דכתיב ויקהל (י וזוטו פטורה, שאין לו טהרה אלא כשניכמו (שורבין קד"י). מופץ במת מניין. שטמא, לפי שנאמר כמת גני מנין נמנמד (א) ולא בגד וכל גני עור וגו', וזו אית לא ככלל בגד ולא ככלל עור ולא ככלל כל עץ, מנין שפילוי הוא מנמא ככלל המת (ב"ב כח).

רבינו חננאל

להנניא טילטול על ידי שוררין שמהי טילטול. פי' הא דקא מטלטל מלא וריקן, אפי' על ידי שוררין [דנתנן] שלט עגלות חן העשיריה בקתרידה שטמא מדרס. מפני שאדם סומך עליה, דבאמרינן ביום טוב לענין עגלה של קטן. לפיכך אם דרס טמא עליה, ויש ביניהן דבר חוצץ ונפל עליה כחור, אפי' שם נגע בה, טמאה. העשיריה במיטה טמאה מאת מת, אבל עגלה של אבנים טהורה מכלום ואינה מקבילת טומאה, והיאך היא נגלה של אבנים, עצים מוסכבין שתי וערב ושעשין כחולונות חלונות, ומעוררין אבנים ומורשכין אותן. א"ר יוחנן ואם יש בה בית מקוה רבונים טמא. פי' כגון שאותן החלונות דחוקות וקאן הרבונים נופלין משם [נטמן] אחר, אם לאו טהורה. שלש חיבות חן שפתחה מצידה טמאה מדרס. וזו שנקראה בבבל כוזבה, מפני שיש שיוש[בין] למעלה ממנה. פתחה למעלה טמאה אלא שטמא, והוא הנקרא בבבל צנורק. הבאה במיטה מכלום. [פי'] העשיריה למד בבבבלי. וזו רבנן מדרס כלי חרש טהור י' יוסי אומר אפיסיה. אותה רב וביד לפרשה מדרס כלי חרש טהור ומגעו טמא, וספינה בין במגע בין במדרס טהורה כרבנן. ור' יוסי ספינה של חרס טמא כחנניא ר'א [מנאנן] קמא. דקא מתקין לה רב פפא מאי אף, אדלאמא אטהורה קאי ר' יוסי ולא אטומאה. אלא אמר רב פפא תנא קמא סבר מדרס כלי חרס טהור, אבל ספינה של [חרסן] טמאה כחנניא. ור' יוסי סבר אף הספינה טהורה כרבנן. ומדרס כלי חרס מנלן דטהור הוא. אמר חזקיה דאמר קרא ואיש אשר יגע במשכבו, מקיש משכבו לו, מה הוא דאית ליה טהרה במקוה, אף משכבו [מנלן], דבר שיש לו טהרה במקוה, הוא טמא מדרס, אבל דבר שאין לו טהרה במקוה אינו מטמא במדרס. ודבי ר' ישמעאל תנא כמשכב נדחה ויהיה לו כענין זה והמפץ שהוא מכין מוחלש עשיריה מן החילוף ומן כיצוא בה, ואף לא נאמר מפץ בשרץ, כי כן כתיב בו מכל כלי עץ או בגד או עור או שק. ומן מתני' כבר גמרין שהמפץ טמא, דתנן שלשה מפצין הן, העשירי לשיכבה טמא מדרס, של כצעים טמא מת, ושל תחת טהור מכלום מהן, כמו ששינוי במשנה [בכ"ס פ"א י"ז] חמור מכלום המת שהוא מטמא באהל מה שאין לו [וטהמא כיון דמפץ לאו ליה עץ הוא ולא בגד ולא עור ולא שק ולא מעשה עדים (ובוב קא דרשנין ליה טומאה), דלית ליה טהרה במקוה וקא מטמא מדרס, קא מותבי מיניה ר' אלעא למאן דרע"א דליתיה מהני מדיאני עשוי] דאמר [רב] דאין לו טהרה במקוה אין מיטמא מדרס. אמר לו ר' חנינא הואיל (למשכב וכו') ובמחלש קלי (קנים) ויש במינו. פי' כגון שטומאות מתוך משכב ויש משכב ויש חרש (בדברים חללו וטהורו במיטות) אין במינו דבר שיש לו טהרה במקוה. ועליהן הוא ומהני (שעירין חרשין מפץ קשה) במשכבו, ויש חרש בדברים ברוכים (ע"י עשה. ויהיה בחוטמא) ליה אילעא, משום הכי קאמר ליה לר' חנינא והנאני ליעצן מן (מפץ שכלה כל זמן שמנחין) האי דעתא, עד דפריש ליה טעמא דהרין קראי כתיבי. (אחור על הכסא האשה היושבת). ובה אמר מדרס כלי חרס דטהורה מהא, וכל כלי פתוח אשר אין צמוד פתלי עליו טמא הוא, ואם אין צמוד פתלי טמא. [ובאן דרשים] אפי' אדחיה לאשתו נדה למיוגה ולמיטכן עליה, טהור הוא. מנ"י. מניין לערובה אשה ששה על ששה שטחים שזורעין בתוכה חמשה ודעונים ארבעה על ארבע רוחות ערובה ואחת באמצע. עיקרה דמילתא

ולחנניא. דלומר ספינה המיטלטלת מלאה טמאה אפילו אינה מיטלטלת אלא על ידי שורים מרוב גדולה היו טילטול וטמאה: **קספידרה.** קרזה ומוקפת משלש לרדדן: **טמאה מדרס.** שלשינה מיוחדת היא: **נעמה.** שהיא ארוכה ומתחתיה מקבלת המטה של עור שאין זה שום נקב: **טמאה טומאה מה.** כלומר מקבלת שער טומאות כולן חוץ מטומאת מדרס דכלי הוה לקבל טומאה ולישיבה אינה מיוחדת שטוענין זה פרגמטיא ואומר לו עמוד ונעשה מלאכתנו. והא דנקט טמא מת משום דאז הטומאה הוא והכי קאמר אז הטומאה הוא על ידי מת ולא על ידי זב: **ושל אבנים.** העשירה להוליד זה אבנים: **עסורה מכלום.** אינה מקבלת שום טומאה לפי שפרושה מתחתיה נקדים גדולים ולא כלי הוא דכל הכלים^(א) שיעורן כרמונים: **ואמר רבי יוחנן כו'.** אלמא אף על גב דשל עץ אימקש לשק דבעינן מיטלטל מלא וריקן חו אינה מיטלטלת אלא על ידי שורים קאמר טמאה טמא מת: **מיצה שפתחה מזה טמאה מדרס.** לפי שמשמשת שכיבה עם מלאכתה שמשמשתין זה דרך פתחה ואין לרץ לומר לשוכב עליה עמוד ונעשה מלאכתנו: **מלמעלה.** פתחה כאותן שלנו: **טמאה טמא מת.** כלומר נעשה אז הטומאה על ידי מת כשאר כל הכלים הראויין לקבל טומאה שאם האהיל אהל המת עליהן נעשין אז הטומאה ולענין שאר טומאות היוין ראשון לטומאה ככל הכלים ולא ששעינן מממנינין אלא דכלי הוא לטומאה ומדרס לא היא דלאינה מיוחדת לשכיבה דלרץ לומר לו עמוד. ע"י מקשין אינה על משנה זו

הא דלמר רבי יוחנן צפרק כמה אשה (לעיל דף נט.) אף אומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו והכל הוא כפיהם דבי איממר היא^(א) לענין כלי שנשבר ועודנו ראוי למלאכה ולא מעין מלאכה ראשונה וקאמר רבי יוחנן דטהור מטומאתו ראשונה ואומר זו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה והכי הוא אינו ראוי אצל לומר ששה מיוחדת למת ולא למלאכה אחרת לא מהא זאת צישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר צאה יטמא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שצתלמוד הנוכר אלל מדרס הוא הדין לטמא שרץ או לטומאה נצלה ולא הוכר מה אלל משום דעל ידי מת נעשה אף הטומאה [נכחו] ועל ידי מדרס שלא צא ללמדנו אלא לומר שהוא כלי מקבל כל טומאה חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו זב אינו נעשה אז הטומאה: **הבאה במדה.** מיצה גדולה שאינה מיטלטלת ויש לה חלון מלמעלה להשמשת במוכה: **טהורה מכלום.** למדרס לא חוץ הואיל וחלוה מלמעלה אינה משמשת שכיבה עם מלאכתה ושאר טומאות לא חוץ דאינה מיטלטלת מלאה. ולא איתפרש מה לשון צאה במדה ולי שאל ע"ש אכשי' מדות [נעירה ג'] כלומר שארכיה למוד ארכיה ורצה: **מדרס על חרס טהור.** שאם ישב עליו הזב ולא צאצורו טהור ואינו מטמא משום מדרס ולקמיה יליף לה מקרא: **מאי קאמר.** מה ענין ספינה אלל מדרס ספינה טהורה אף מטומאת מגע ולמדרס לא חוץ: **ומגעו טמא.** אם נגע הזב במוכו: **וספינה של חרס טמאה.** במגעה: **כחנניא.** דיליף טעמא משק וחרס לא איתקש לשק: **כמנא דידן.** דיליף מבצל ים [משלי ג] והא נמי בצל ים היא: **מאי אף ספינה.** על כרחיך טהורה מנגע קאמר ומאי אף הו לא טיהר טהר קמא לה מנגע דמימא אף זו כיוולא כו': **וספינה היידן טהורה כמנא דידן.** דיליף מבצל ים לא שגא גדולה לא שגא קטנה. והוא הדין נמי דמאי לתרזי וספינה של חרס טהורה צתר דמפסינן דתנא קמא לרבי יוסי אלא משום דשכיחא טפי של עץ משל חרס: **משכבו.** הוא והמשכב הנוכר כאן: **כלי חרס.** אין לו טהרה במקוה דכתיב [ויקהל טו] **ויעצר** טמא לפי שמצינו שפוטני כלי עץ שוררין מטומאת מגע שרץ

הא דלמר רבי יוחנן צפרק כמה אשה (לעיל דף נט.) אף אומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו והכל הוא כפיהם דבי איממר היא^(א) לענין כלי שנשבר ועודנו ראוי למלאכה ולא מעין מלאכה ראשונה וקאמר רבי יוחנן דטהור מטומאתו ראשונה ואומר זו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה והכי הוא אינו ראוי אצל לומר ששה מיוחדת למת ולא למלאכה אחרת לא מהא זאת צישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר צאה יטמא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שצתלמוד הנוכר אלל מדרס הוא הדין לטמא שרץ או לטומאה נצלה ולא הוכר מה אלל משום דעל ידי מת נעשה אף הטומאה [נכחו] ועל ידי מדרס שלא צא ללמדנו אלא לומר שהוא כלי מקבל כל טומאה חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו זב אינו נעשה אז הטומאה: **הבאה במדה.** מיצה גדולה שאינה מיטלטלת ויש לה חלון מלמעלה להשמשת במוכה: **טהורה מכלום.** למדרס לא חוץ הואיל וחלוה מלמעלה אינה משמשת שכיבה עם מלאכתה ושאר טומאות לא חוץ דאינה מיטלטלת מלאה. ולא איתפרש מה לשון צאה במדה ולי שאל ע"ש אכשי' מדות [נעירה ג'] כלומר שארכיה למוד ארכיה ורצה: **מדרס על חרס טהור.** שאם ישב עליו הזב ולא צאצורו טהור ואינו מטמא משום מדרס ולקמיה יליף לה מקרא: **מאי קאמר.** מה ענין ספינה אלל מדרס ספינה טהורה אף מטומאת מגע ולמדרס לא חוץ: **ומגעו טמא.** אם נגע הזב במוכו: **וספינה של חרס טמאה.** במגעה: **כחנניא.** דיליף טעמא משק וחרס לא איתקש לשק: **כמנא דידן.** דיליף מבצל ים [משלי ג] והא נמי בצל ים היא: **מאי אף ספינה.** על כרחיך טהורה מנגע קאמר ומאי אף הו לא טיהר טהר קמא לה מנגע דמימא אף זו כיוולא כו': **וספינה היידן טהורה כמנא דידן.** דיליף מבצל ים לא שגא גדולה לא שגא קטנה. והוא הדין נמי דמאי לתרזי וספינה של חרס טהורה צתר דמפסינן דתנא קמא לרבי יוסי אלא משום דשכיחא טפי של עץ משל חרס: **משכבו.** הוא והמשכב הנוכר כאן: **כלי חרס.** אין לו טהרה במקוה דכתיב [ויקהל טו] **ויעצר** טמא לפי שמצינו שפוטני כלי עץ שוררין מטומאת מגע שרץ

הא דלמר רבי יוחנן צפרק כמה אשה (לעיל דף נט.) אף אומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו והכל הוא כפיהם דבי איממר היא^(א) לענין כלי שנשבר ועודנו ראוי למלאכה ולא מעין מלאכה ראשונה וקאמר רבי יוחנן דטהור מטומאתו ראשונה ואומר זו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה והכי הוא אינו ראוי אצל לומר ששה מיוחדת למת ולא למלאכה אחרת לא מהא זאת צישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר צאה יטמא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שצתלמוד הנוכר אלל מדרס הוא הדין לטמא שרץ או לטומאה נצלה ולא הוכר מה אלל משום דעל ידי מת נעשה אף הטומאה [נכחו] ועל ידי מדרס שלא צא ללמדנו אלא לומר שהוא כלי מקבל כל טומאה חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו זב אינו נעשה אז הטומאה: **הבאה במדה.** מיצה גדולה שאינה מיטלטלת ויש לה חלון מלמעלה להשמשת במוכה: **טהורה מכלום.** למדרס לא חוץ הואיל וחלוה מלמעלה אינה משמשת שכיבה עם מלאכתה ושאר טומאות לא חוץ דאינה מיטלטלת מלאה. ולא איתפרש מה לשון צאה במדה ולי שאל ע"ש אכשי' מדות [נעירה ג'] כלומר שארכיה למוד ארכיה ורצה: **מדרס על חרס טהור.** שאם ישב עליו הזב ולא צאצורו טהור ואינו מטמא משום מדרס ולקמיה יליף לה מקרא: **מאי קאמר.** מה ענין ספינה אלל מדרס ספינה טהורה אף מטומאת מגע ולמדרס לא חוץ: **ומגעו טמא.** אם נגע הזב במוכו: **וספינה של חרס טמאה.** במגעה: **כחנניא.** דיליף טעמא משק וחרס לא איתקש לשק: **כמנא דידן.** דיליף מבצל ים [משלי ג] והא נמי בצל ים היא: **מאי אף ספינה.** על כרחיך טהורה מנגע קאמר ומאי אף הו לא טיהר טהר קמא לה מנגע דמימא אף זו כיוולא כו': **וספינה היידן טהורה כמנא דידן.** דיליף מבצל ים לא שגא גדולה לא שגא קטנה. והוא הדין נמי דמאי לתרזי וספינה של חרס טהורה צתר דמפסינן דתנא קמא לרבי יוסי אלא משום דשכיחא טפי של עץ משל חרס: **משכבו.** הוא והמשכב הנוכר כאן: **כלי חרס.** אין לו טהרה במקוה דכתיב [ויקהל טו] **ויעצר** טמא לפי שמצינו שפוטני כלי עץ שוררין מטומאת מגע שרץ

אמר רבה ולחנניא טילטול על ידי שורים שמהי טילטול, דתנן ג' עגלות חן העשיריה קתרידה טמאה מדרס, כמטה טמאה טמא מת כו'. וזו המשנה בבסי' כלים פ"ק ג' תריסים. וגם בו יש המשנה האחרת ג' חיבות חן וראוי לנו לבאר כי אפי"י שומת חמור מכל הטומאות וקשה מהן, כמו ששינוי במשנה [בכ"ס פ"א י"ז] חמור מכלום המת שהוא מטמא באהל מה שאין לו כולם מוטמאין, אינו מטמא משכב ומורש, כמו שהוא בתורה כתיבם הוב מטמא משכב ומורשב לא המת, מה אם הוב שאינו מטמא טומאתו? מטמא משכב ומורשב, מה שהוא מטמא טומאתו? אינו ר"י שיתמא משכב ומורשב, ת"ל הוב לא המת. ריש אומר אשר ישכב עליו ואשר ישב עליו, את שיש לו שכיבה וישיבה מטמא מוטל ומורשב, ואין זב שומת מטמא משכב ומורשב. ושאמרו הוב שמת מטמא במשט עד שימוק הבשר, מדברי סופרים. וטמא מת נידון כמה אינו עושה משכב ומורשב [בבבבלי] הוב ולא טמא מת כו'. [ובתוספתא בכ"ס פ"א] חומר בבועל נדה כי תחתון כעליון מה שאין לו כרמיתא מת. ואמרו במשנה ובתוספתא בבסי' זבין וחמר בוב בממת, שהוב עושה משכב ומורשב מחמתיו כו', מה שאין המת מטמא. טמא מת שושכב על י מצעות אינו מטמא את העליון שושכב עליו והשאר טהורין כו' שלא יעשה משכב ומורשב, והעליון שושכב בנגינה. לפיכך היו התכמים קורין לכל דבר שאינו מטמא כרין משכב ומורשב, (טמאה) טמא מת, ולכל דבר שהוא נעשה משכב ומורשב ויו קורין

הא דלמר רבי יוחנן צפרק כמה אשה (לעיל דף נט.) אף אומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו והכל הוא כפיהם דבי איממר היא^(א) לענין כלי שנשבר ועודנו ראוי למלאכה ולא מעין מלאכה ראשונה וקאמר רבי יוחנן דטהור מטומאתו ראשונה ואומר זו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה והכי הוא אינו ראוי אצל לומר ששה מיוחדת למת ולא למלאכה אחרת לא מהא זאת צישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר צאה יטמא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שצתלמוד הנוכר אלל מדרס הוא הדין לטמא שרץ או לטומאה נצלה ולא הוכר מה אלל משום דעל ידי מת נעשה אף הטומאה [נכחו] ועל ידי מדרס שלא צא ללמדנו אלא לומר שהוא כלי מקבל כל טומאה חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו זב אינו נעשה אז הטומאה: **הבאה במדה.** מיצה גדולה שאינה מיטלטלת ויש לה חלון מלמעלה להשמשת במוכה: **טהורה מכלום.** למדרס לא חוץ הואיל וחלוה מלמעלה אינה משמשת שכיבה עם מלאכתה ושאר טומאות לא חוץ דאינה מיטלטלת מלאה. ולא איתפרש מה לשון צאה במדה ולי שאל ע"ש אכשי' מדות [נעירה ג'] כלומר שארכיה למוד ארכיה ורצה: **מדרס על חרס טהור.** שאם ישב עליו הזב ולא צאצורו טהור ואינו מטמא משום מדרס ולקמיה יליף לה מקרא: **מאי קאמר.** מה ענין ספינה אלל מדרס ספינה טהורה אף מטומאת מגע ולמדרס לא חוץ: **ומגעו טמא.** אם נגע הזב במוכו: **וספינה של חרס טמאה.** במגעה: **כחנניא.** דיליף טעמא משק וחרס לא איתקש לשק: **כמנא דידן.** דיליף מבצל ים [משלי ג] והא נמי בצל ים היא: **מאי אף ספינה.** על כרחיך טהורה מנגע קאמר ומאי אף הו לא טיהר טהר קמא לה מנגע דמימא אף זו כיוולא כו': **וספינה היידן טהורה כמנא דידן.** דיליף מבצל ים לא שגא גדולה לא שגא קטנה. והוא הדין נמי דמאי לתרזי וספינה של חרס טהורה צתר דמפסינן דתנא קמא לרבי יוסי אלא משום דשכיחא טפי של עץ משל חרס: **משכבו.** הוא והמשכב הנוכר כאן: **כלי חרס.** אין לו טהרה במקוה דכתיב [ויקהל טו] **ויעצר** טמא לפי שמצינו שפוטני כלי עץ שוררין מטומאת מגע שרץ

הא דלמר רבי יוחנן צפרק כמה אשה (לעיל דף נט.) אף אומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו והכל הוא כפיהם דבי איממר היא^(א) לענין כלי שנשבר ועודנו ראוי למלאכה ולא מעין מלאכה ראשונה וקאמר רבי יוחנן דטהור מטומאתו ראשונה ואומר זו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה והכי הוא אינו ראוי אצל לומר ששה מיוחדת למת ולא למלאכה אחרת לא מהא זאת צישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר צאה יטמא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שצתלמוד הנוכר אלל מדרס הוא הדין לטמא שרץ או לטומאה נצלה ולא הוכר מה אלל משום דעל ידי מת נעשה אף הטומאה [נכחו] ועל ידי מדרס שלא צא ללמדנו אלא לומר שהוא כלי מקבל כל טומאה חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו זב אינו נעשה אז הטומאה: **הבאה במדה.** מיצה גדולה שאינה מיטלטלת ויש לה חלון מלמעלה להשמשת במוכה: **טהורה מכלום.** למדרס לא חוץ הואיל וחלוה מלמעלה אינה משמשת שכיבה עם מלאכתה ושאר טומאות לא חוץ דאינה מיטלטלת מלאה. ולא איתפרש מה לשון צאה במדה ולי שאל ע"ש אכשי' מדות [נעירה ג'] כלומר שארכיה למוד ארכיה ורצה: **מדרס על חרס טהור.** שאם ישב עליו הזב ולא צאצורו טהור ואינו מטמא משום מדרס ולקמיה יליף לה מקרא: **מאי קאמר.** מה ענין ספינה אלל מדרס ספינה טהורה אף מטומאת מגע ולמדרס לא חוץ: **ומגעו טמא.** אם נגע הזב במוכו: **וספינה של חרס טמאה.** במגעה: **כחנניא.** דיליף טעמא משק וחרס לא איתקש לשק: **כמנא דידן.** דיליף מבצל ים [משלי ג] והא נמי בצל ים היא: **מאי אף ספינה.** על כרחיך טהורה מנגע קאמר ומאי אף הו לא טיהר טהר קמא לה מנגע דמימא אף זו כיוולא כו': **וספינה היידן טהורה כמנא דידן.** דיליף מבצל ים לא שגא גדולה לא שגא קטנה. והוא הדין נמי דמאי לתרזי וספינה של חרס טהורה צתר דמפסינן דתנא קמא לרבי יוסי אלא משום דשכיחא טפי של עץ משל חרס: **משכבו.** הוא והמשכב הנוכר כאן: **כלי חרס.** אין לו טהרה במקוה דכתיב [ויקהל טו] **ויעצר** טמא לפי שמצינו שפוטני כלי עץ שוררין מטומאת מגע שרץ

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי שבת

פרק תשיעי שבת

ולחנניא טילטול על ידי שורים שמהי טילטול. נראה לר"י אפילו ביש זה מ' סאה^(א) תימה לר' ינחק אמאי נקט חנניא הא רצנן נמי לא פליגי צהא דמה שמתהרין ספינת היידן יצינו משום^(ב) דרך אינה צלצ ים [משלי ג] ולאו משום דלא שמהי טילטול ועוד דנראה דספינת היידן מיטלטלת אפילו על ידי בני אדם דלי אינה מיטלטלת אלא על ידי שורים אם כן מממנמינן דכלים דתנן ספינת היידן טמאה היו מצי לאזכורי דלחנניא^(ג) שמהי טילטול: **ואמר רבי יוחנן אם יש בה בית קיבוצ רימונים בו.** מהא דקמני במטה טמאה טמא מת לא מצי לאתויי לר"ה דאיכא דלמימר^(ד) שמטלטלת על ידי בני אדם^(ה): **שלש חיבות הן.** קשה לר"י דאמאי מייתי לה דלי משום דהיא סיפא דההיא דג' עגלות הן אם כן הוה ליה לאתויי ההיא דג' עריצות שהן צינמים: **הבאה במדה טהורה מכלום.** אפמסתה למעלה קאי דפתחה מצידה דחויא למדרס לא צעי מיטלטל מלא וריקן דלאמרי' צצכורות (דף נח.):

אלא אמר רב פפא ה"ק בו וש"ע עין בין מדרסו בין מגעו שטמא. תימה דרצינו חס דלמה לו ^אלהגיה של עץ וספינה היידן לא הוה ליה אלא לאפויי שניוץ קמנא' דלת"ק ספינה של חרס טהורה כמנא' דידן ולר' יוסי אף הספינה טמאה^(א) כחנניא ואף דרבי יוסי ^במנגע דקאמר מ"ק דטמא על כן נראה לרצינו מס כגי' ר"ח דגרסינן במילתיה דרב זביד ^אוספינה של חרס טהורה כמנא' דידן ורבי יוסי אומר אף הספינה טמאה כחנניא כמו מגע [דלתי חרסן]^(א) ופיר' ^אמאי קאי^(א) דהשמה לא קאי אעיקר מילתיה דמ"ק^(א) אלא אדקדוק דצריזי דדייקינן הא מגעו טמא אלא ח"ר פפא ה"ק ^אכו' וספינה של חרס טמאה כחנניא ר' יוסי אומר אף הספינה טהורה^(א) כמנא' דידן כמו מדרס כלי חרס דקמני מנא קמנא צהדיא דטהור: **מה הוא דאית ליה בהרה במקוה.** לאו דוקא נקט מקוה דהא זב צעי מים חיים^(א) אלא משום דצעי מיינקט מקוה גבי משכב ומושד^(א) ולענין מים חיים ^אלא מזכירי' שיהא טעון^(א) במשכבו ומושד כזב דלא צעינן אלא דלמי ליה פורתא דלית ליה טהרה^(א) **לאפוקי בלי' חרס דלית ליה בהרה במקוה.** מימה דהא כופת והרעוב (חולין דף קטט.) אע"ג דלית ליה טהרה במקוה^(א) ואומר רבינו חס ^אדרש צמניו צגידולי קרקע טהרה במקוה כגון כלי עץ^(א): **מפץ במת מניין.** פירש בקונטרס דמיייר צמפץ של עץ^(א) ואין נראה לרצינו חס דהא פשוטי כלי עץ יש להם טהרה במקוה כדמוכח צפרק דסוכה (דף טו.) ^אדלמר מטה ספינה וריקן איצרים ומוקי לה כפשוטי כלי עץ כגון ארובה ושמי כרעיס^(א) ואומר ר"ת דהכא צמפץ של שיפה ושל גמי דאין לו שום טומאה אלא מדרצנן לצד מטומאת מדרס^(א) כדפירש לעיל צפרק כמה אשה (דף טו.) והא דפשוטי כלי עץ אית להו טהרה במקוה^(א) אומר ר"י דפסקא לן מדמכני (במדבר לא) וכל כלי עץ תתחטאו דמשמע אפילו פשוטי דומיא דכלי מתכות דכתיבי הטהס^(א) אף על גב דכתיבי ^אוכל מעשה עזים ליכא למילף מה מעשה עזים מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ דלא שייך לניקה הכי אלא משק ^אדכתיבי (בראשית מנ) ויהי חס מריקס וטהרי שוהי ובהי נמי צבל דוכחא מת שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולא נקט מה בגד מיטלטל מלא וריקן אף על גב דגגד נמי כתיבי גבי שק ^אבזב או עור או שק: **מה**

למימר דוקא במקבליהן דומיא דשק, דהתם לא כתיב ביה שק. מ"י הר"ן. ה' גמ' נמי. מוס' ה"לש'. לר' שאין דרך לעשותו אלא מלא וריקן שעשוי לשאת בו משאות. מוס' סוכה טו. ל"ב. דכתיב וכל כלי עץ. מוס' ה"לש'. אומר רבה אלאיץ מפץ במת מניין, שהוא טמא. עיקר הדבר הזה שלא נאמר במת אלא כל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים. דבר שאינו ראוי למשכב ומורש, הוא טמא טמא מת כרין הנגיעה, ואינו מיטמא מדרס. וכדבר הזה אמרה התלמוד בפרק בא סימן התחתון [נדה טס], כל המיטמא מדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת וכו'. ואמרו בתלמוד [טס] כל המטמא מדרס מטמא טמא מת לא דחוי ליה למדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת ואינו מטמא מדרס, לאיתויי סאה וחרקב, דנתיב הוישע על הכלי, יכול כפה סאה או חרקב וישב עליו, היא טמא, ת"ל אשר ישב עליו הוב כל שמויהו ליישיבה יצא זה שאמר' נמוד ונעשה מלאכתנו. ובתוספתא [טס זכ"ס פ"ג] עריסת בנות טמאה טמא מת. ויהא משמשת שיכבה חרין זו טמאה מדרס. מיטה שמוכרת עליה כלים, חרין זו טמאה טמא מת, וליפכך הייתה היתבה משמשת שיכבה וישיבה חרין זו טמאה מדרס. ומאילו ועיקריתא יתברר לנו שטמא מדרס טמא מת. ולפיכך הייתה היתבה שפתחה מלאה חרין למורש, ואמרו מדרס. ומהא שפירש למעלה שאינה ראויה למורש, טמאה טמא מת במגע ולא טומאת מושב. הכין או ושבור אותו לליכוי כי הוא עיקר גדול. **יצא** כלי חרש (דאין כו') דלית ליה טהרה במקוה. כמו שכתוב בתורה [ויקרא יא] ואותו תשבורו, ואמרו רבותינו ז"ל למדך שאין לו טהרה אלא בשירה.

למימר דוקא במקבליהן דומיא דשק, דהתם לא כתיב ביה שק. מ"י הר"ן. ה' גמ' נמי. מוס' ה"לש'. לר' שאין דרך לעשותו אלא מלא וריקן שעשוי לשאת בו משאות. מוס' סוכה טו. ל"ב. דכתיב וכל כלי עץ. מוס' ה"לש'. אומר רבה אלאיץ מפץ במת מניין, שהוא טמא. עיקר הדבר הזה שלא נאמר במת אלא כל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים. דבר שאינו ראוי למשכב ומורש, הוא טמא טמא מת כרין הנגיעה, ואינו מיטמא מדרס. וכדבר הזה אמרה התלמוד בפרק בא סימן התחתון [נדה טס], כל המיטמא מדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת וכו'. ואמרו בתלמוד [טס] כל המטמא מדרס מטמא טמא מת לא דחוי ליה למדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת ואינו מטמא מדרס, לאיתויי סאה וחרקב, דנתיב הוישע על הכלי, יכול כפה סאה או חרקב וישב עליו, היא טמא, ת"ל אשר ישב עליו הוב כל שמויהו ליישיבה יצא זה שאמר' נמוד ונעשה מלאכתנו. ובתוספתא [טס זכ"ס פ"ג] עריסת בנות טמאה טמא מת. ויהא משמשת שיכבה חרין זו טמאה מדרס. מיטה שמוכרת עליה כלים, חרין זו טמאה טמא מת, וליפכך הייתה היתבה משמשת שיכבה וישיבה חרין זו טמאה מדרס. ומאילו ועיקריתא יתברר לנו שטמא מדרס טמא מת. ולפיכך הייתה היתבה שפתחה מלאה חרין למורש, ואמרו מדרס. ומהא שפירש למעלה שאינה ראויה למורש, טמאה טמא מת במגע ולא טומאת מושב. הכין או ושבור אותו לליכוי כי הוא עיקר גדול. **יצא** כלי חרש (דאין כו') דלית ליה טהרה במקוה. כמו שכתוב בתורה [ויקרא יא] ואותו תשבורו, ואמרו רבותינו ז"ל למדך שאין לו טהרה אלא בשירה.

למימר דוקא במקבליהן דומיא דשק, דהתם לא כתיב ביה שק. מ"י הר"ן. ה' גמ' נמי. מוס' ה"לש'. לר' שאין דרך לעשותו אלא מלא וריקן שעשוי לשאת בו משאות. מוס' סוכה טו. ל"ב. דכתיב וכל כלי עץ. מוס' ה"לש'. אומר רבה אלאיץ מפץ במת מניין, שהוא טמא. עיקר הדבר הזה שלא נאמר במת אלא כל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים. דבר שאינו ראוי למשכב ומורש, הוא טמא טמא מת כרין הנגיעה, ואינו מיטמא מדרס. וכדבר הזה אמרה התלמוד בפרק בא סימן התחתון [נדה טס], כל המיטמא מדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת וכו'. ואמרו בתלמוד [טס] כל המטמא מדרס מטמא טמא מת לא דחוי ליה למדרס מטמא טמא מת, ויש שהוא מטמא טמא מת ואינו מטמא מדרס, לאיתויי סאה וחרקב, דנתיב הוישע על הכלי, יכול כפה סאה או חרקב וישב עליו, היא טמא, ת"ל אשר ישב עליו הוב כל שמויהו ליישיבה יצא זה שאמר' נמוד ונעשה מלאכתנו. ובתוספתא [טס זכ"ס פ"ג] עריסת בנות טמאה טמא מת. ויהא משמשת שיכבה חרין זו טמאה מדרס. מיטה שמוכרת עליה כלים, חרין זו טמאה טמא מת, וליפכך הייתה היתבה משמשת שיכבה וישיבה חרין זו טמאה מדרס. ומאילו ועיקריתא יתברר לנו שטמא מדרס טמא מת. ולפיכך הי